

Uchwała Nr 4200/II/50/2024

II Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Katowicach

z dnia 1 lutego 2024 r.

w sprawie opinii o prawidłowości planowanej kwoty długu Gminy Wilkowice wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań

Na podstawie art. 230 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) oraz art. 13 pkt 10, art. 19 ust. 2 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1325) – II Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach:

Przewodnicząca Bernadeta Dziędziak
Członkowie Tadeusz Stawowczyk
 Piotr Wybraniec

uchwała, co następuje:

§ 1.

Wydaje się **pozytywną z zastrzeżeniami** opinię o prawidłowości planowanej kwoty długu **Gminy Wilkowice**, wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach wpłynęły uchwały Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 grudnia 2023 r.:

- Nr LXIII/556/2023 w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wilkowice na lata 2024-2036,
- Nr LXIII/557/2023 w sprawie przyjęcia budżetu Gminy Wilkowice na 2024 rok.

Zgodnie z art. 230 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) regionalna izba obrachunkowa - na podstawie przyjętej przez

jednostkę samorządu terytorialnego wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej - przedstawia opinię w sprawie prawidłowości planowanej kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań, o której mowa w art. 226 ust. 1 pkt 6 tej ustawy.

Po analizie treści przedłożonych uchwał II Skład Orzekający zważył, co następuje:

Prawidłowość planowanej kwoty długu Gminy Wilkowice, sporządzonej na okres obejmujący lata 2024-2036, Skład Orzekający ocenił w szczególności pod kątem spełniania relacji określonej w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Na podstawie danych wynikających z przedłożonych uchwał Skład Orzekający stwierdził, że prognoza kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego została przyjęta na prawidłowy okres, zgodny z art. 227 ust. 1-2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Ostateczna spłata długu Gminy ma nastąpić w 2036 roku. **Skład Orzekający wnosi zastrzeżenia** ze względu na planowany bardzo wysoki poziom zadłużenia tej jednostki samorządu terytorialnego, który na koniec 2024 r. ma wynieść **39.149.383,56 zł**, co będzie stanowić 41,7 % do dochodów ogółem budżetu w tym roku (53 % do dochodów bieżących). Jak wynika z wieloletniej prognozy finansowej Gmina planuje zaciąganie nowego zadłużenia w wysokościach: **7.150.000 zł w 2024 r., następnie 2.500.000 zł w 2025 r., dalej 1.500.000 zł w 2026 r. i 500.000 zł w 2027 r. Razem to nowy planowany dług w wysokości 11.650.000 zł.** Wysokie zadłużenie oraz jego wydłużona w czasie obsługa i spłata (do 2036 roku) to również ogromne obciążenie dla wydatków budżetu Gminy w latach przyszłych. **Skład stwierdził, że wydatki dotyczące obsługi tego zadłużenia (odsetki, prowizje, marże banków) według wieloletniej prognozy wynoszą ponad 14.000.000 zł, z tego 2.450.000 zł przypada na 2024 r.** Dodatkowo wysokość tych wydatków może być niewystarczająca z uwagi na utrzymującą się niestabilną sytuację makroekonomiczną i rosnące koszty obsługi zadłużenia. **Reasumując, tak wysoki stan zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego niesie ze sobą bardzo duże ryzyko związane z zagrożeniem związanym z koniecznością niezakłóconej realizacji nałożonych na tę jednostkę określonych zadań publicznych.**

Skład Orzekający również stwierdził rozbieżność w zakresie kwoty długu na koniec 2024 roku, która według wyliczeń tut. Izby w oparciu o plan przychodów i rozchodów na dzień uchwalenia prognozy, tj. 28 grudnia 2023 r. była niezgodna o 3.494.402,33 zł z kwotą wykazaną w prognozie. Kwota prognozy nie pokrywała się również w pełni z kwotą długu z objaśnień do uchwały. W dniu 31 stycznia 2024 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach wpłynęły wyjaśnienia znak FIN.3151.3.2024 z których wynika, że różnica o 3.494.402,33 zł w kwocie długu wynika z niezaciągniętych w 2023 r. zobowiązań w powyższej kwocie, które Skład uwzględnił przy wydawaniu niniejszej opinii.

Prognoza kwoty długu została sporządzona z zachowaniem obligatoryjnej relacji, o której mowa w art. 243 wyżej powołanej ustawy o finansach publicznych.

Skład Orzekający wnosi ponadto bardzo istotne zastrzeżenia odnośnie mającego wpływ na spełnienie relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych występującego deficytu operacyjnego budżetu przyjętego w uchwale budżetowej Gminy Wilkowice na 2024 rok. Wyplacalność jednostki samorządu terytorialnego, w tym zdolność do spłaty oraz obsługi całości zobowiązań z tytułów dłużnych zarówno ta prawna wynikająca z przepisu art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, jak i ta ekonomiczna – jest ściśle uzależniona od uzyskiwanego przez daną jednostkę samorządu terytorialnego **poziomu nadwyżki operacyjnej budżetu**, czyli dodatniej różnicy pomiędzy bieżącymi dochodami, a bieżącymi wydatkami budżetu. Organy jednostki samorządu terytorialnego, aby nie utracić możliwości samodzielnego uchwalenia budżetu i wieloletniej prognozy finansowej muszą zapewnić „realną” do wypracowania nadwyżkę operacyjną, co najmniej na poziomie gwarantującym terminową obsługę długu już zaciągniętego i planowanego do zaciągnięcia. Natomiast Gmina Wilkowice nie planuje nadwyżki operacyjnej budżetu w 2024 r., ale deficyt operacyjny w wysokości **-1.080.162,00 zł**, który nawet po uwzględnieniu finansowania przychodami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5 – 8 ustawy o finansach publicznych w dalszym ciągu nie zostaje pokryty w zakresie kwoty **-577.469,00 zł**. **Obligatoryjna relacja z art. 242 ustawy o finansach publicznych zostaje spełniona dopiero po uwzględnieniu tymczasowej formuły z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1927 z późn. zm.), zgodnie z którą tylko w latach 2022-2025 jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć relację, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, pod warunkiem, że w latach 2022-2025 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach.**

Istotne wątpliwości budzi również zaplanowanie kwot nadwyżek operacyjnych w kolejnych latach, począwszy od roku 2025, które mają się kształtować na poziomie od ponad 1,1 mln zł w roku 2025, przez 2,7 mln w 2026 r., 4 mln w 2027 r. do ponad 6 mln zł w latach 2034 do 2036. Takie radykalne przemodelowanie budżetów w kolejnych latach może być niezwykle trudne do osiągnięcia, a będzie miało zasadniczy wpływ na możliwość spełnienia relacji określonej z art. 243 ustawy o finansach publicznych. W załączniku nr 3 do przyjętej uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wilkowice na lata 2024-2036, Organy Gminy zawarły informację, że cyt.: *„Zamierza się szukać oszczędności w zakresie oświaty i promocji, dotacji i wydatków pozostających poza podstawowymi obowiązkami samorządu oraz innych obszarów, które zostaną określone na podstawie wnikliwej analizy struktury wydatków w trakcie roku budżetowego, dlatego dynamika wzrostu wydatków w latach 2025-2027 jest niższa niż w pozostałych latach.”*

W związku z powyższym Skład Orzekający po raz kolejny wskazuje na konieczność pilnego podjęcia przez Organy tej jednostki samorządu terytorialnego skutecznych i odpowiedzialnych działań zmierzających do ograniczenia poziomu jej zadłużenia, co będzie warunkowało prawne możliwości uchwalania budżetu i wieloletniej prognozy finansowej w kolejnych latach, zgodnie z zasadami określonymi w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych.

Skład podkreśla również, że istotną okolicznością wpływającą na kształtowanie się aktualnej sytuacji finansowej jednostki będą dane obrazujące zrealizowanie budżetu Gminy w 2023 roku, które mogą istotnie wpłynąć na wyliczenie relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Skład Orzekający uznał, że planowana kwota długu, w okresie objętym prognozą, jeszcze kształtuje się na poziomie zapewniającym przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych regulujących dopuszczalny poziom zadłużenia jednostki, ale z bardzo istotnymi zastrzeżeniami opisanymi powyżej. Skład zaznacza jednak, że dane wykazywane w poszczególnych latach objętych wieloletnią prognozą finansową, obejmującą również kwotę długu Gminy, winny być każdorazowo weryfikowane z uwzględnieniem ustawowego wymogu realistyczności, stosownie do regulacji zawartej w art. 226 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, II Skład Orzekający wydał opinię - jak w sentencji uchwały.

Zgodnie z art. 230 ust. 4 w związku z art. 246 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych niniejsza uchwała winna zostać opublikowana w terminie 7 dni od daty otrzymania od Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902).

Od niniejszej uchwały przysługuje odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 14 dni** od dnia jej doręczenia.

Przewodnicząca II Składu Orzekającego

Bernadeta Dziedziak